

2.2.46. МЕТОДИ ХРОМАТОГРАФІЧНОГО РОЗДІЛЕННЯ ⁽¹⁾

▼ ВСТУП ▲

Методи хроматографічного розділення — це методи багатостадійного розділення, в яких компоненти проби розподіляються між 2 фазами, одна з яких нерухома, а інша — рухома. Нерухома фаза може бути твердою речовиною або рідиною, яка нанесена на твердий носій або гель. Нерухома фаза може бути поміщена в колонку, нанесена у вигляді шару, плівки тощо. Рухома фаза може бути газом або рідиною ■. Розділення може ґрунтуватися на процесах адсорбції, масового розподілу (розділення), іонного обміну тощо, а також на відмінності у фізико-хімічних властивостях молекул, таких як розмір, маса, об'єм тощо.

Дана стаття включає визначення і розрахунки загальних параметрів, а також загальні вимоги, що застосовуються до перевірки придатності хроматографічної системи. Принципи розділення, обладнання і методів подані у відповідних загальних статтях ■:

- хроматографія на папері (2.2.26);
- тонкошарова хроматографія (2.2.27);
- газова хроматографія (2.2.28);
- рідинна хроматографія (2.2.29)
- ексклюзивна хроматографія (2.2.30).

■

ВИЗНАЧЕННЯ

Вимоги для оцінки придатності системи, наведені в монографіях, встановлені з використанням параметрів, зазначених нижче. При використанні певного обладнання деякі параметри, такі як відношення «сигнал/шум» і ступінь розділення, можуть розраховуватися за допомогою програмного забезпечення, що постачається виробником обладнання. Користувач має забезпечити, щоб такі програмні методи розрахунку були еквівалентні зазначеним у Фармакопейній методі, а якщо це не так, то внести необхідні корективи.

Хроматограма

Хроматограма є графічним або іншим поданням залежності відгуку детектора, або вихідної концентрації, або іншої кількісної характеристики, що використовується як міра вихідної концентрації, від часу або об'єму. Ідеальна хроматограма є послідовністю піків, які мають гаусову форму, на базовій лінії (Рис. 2.2.46.-1),

де V_M — «мертвий об'єм»;
 t_M — «мертвий час»;
 V_{R1} — об'єм утримування піка 1;
 t_{R1} — час утримування піка 1;

V_{R2} — об'єм утримування піка 2;
 t_{R2} — час утримування піка 2;
 W_h — ширина піка на напіввисоті;
 W_i — ширина піка між точками перегину;
 h — висота піка;
 $h/2$ — напіввисота піка.

Константа розподілу (K_D)

В ексклюзивній хроматографії характеристика елювання компонента на конкретній колонці може бути подана константою розподілу (відома також як коефіцієнт розподілу), що розраховують за рівнянням:

$$K_D = \frac{t_R - t_0}{t_i - t_0}$$

де t_R — час утримування;
 t_0 — час утримування неутриманого компонента;
 t_i — повний час ексклюзії.

Об'єм затримки (D)

Об'ємом затримки (відомий також як об'єм затримки градієнта V_D) є об'єм між точкою, в якій різні рухомі фази починають змішуватися, і входом у колонку. Він може бути визначений з використанням такої методики.

Колонка: замінюють хроматографічну колонку підходящою капілярною трубкою (наприклад, 1 м × 0.12 мм).

Рухома фаза:

- рухома фаза А: вода ▼ для хроматографії ▲ Р;
- рухома фаза В: 0.1 % розчин (об/об) ацетону Р у ▼ воді для хроматографії Р ▲.

Час (хв)	Рухома фаза А (% об/об)	Рухома фаза В (% об/об)
0–20	100 → 0	0 → 100
20–30	0	100

Швидкість потоку: встановити до набуття достатнього значення протитиску (наприклад, 2 мл/хв).

Детектування: спектрофотометрично за довжини хвилі 265 нм.

Визначають час ($t_{0.5}$), у хвилинах, за якого оптична густина зростає на 50 % (Рис. 2.2.46.-2).

$$D = t_D \times F,$$

де t_D — ($t_{0.5} - 0.5t_G$), у хвилинах;
 t_G — зазначений час градієнта (дорівнює 20 хв);
 F — швидкість потоку, у мілілітрах за хвилину.

▼ Примітка: де застосовно, це вимірювання виконують з використанням автосамплера у положенні «ін'єкції» для включення об'єму петлі інжектора у об'єм затримки ▲.

1) Ця загальна стаття піддається фармакопейній гармонізації, див. статтю Ph. Eur. 5.8. *Pharmacopoeial harmonisation*.